

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת חברה ורוח

מדינת ישראל
משרד החינוך

יום שלישי י' תמוז תשפ"ד, 16/07/24

לכבוד,

מנהלי בתי הספר,

מרכזי המקצוע והמורים לתנ"ך

בחינוך הממלכתי,

חוזר מפמ"ר תנ"ך בחינוך הממלכתי תשפ"ה/1

"וְאֵנִי הִנֵּה נֹתֵתִיךָ הַיּוֹם, לְעִיר מְבָצָר וּלְעִמּוּד בְּרָזֶל וּלְחֻמּוֹת נְחֹשֶׁת--עַל-כָּל-הָאָרֶץ: (ירמיה א', י"ח)

בימים אלה ש"קול מלחמה בארץ ושבֵר גדול" (ירמיה נ', כ"ב), הם חלק מהותי ומשמעותי בחיינו, אנו אמורים עד כמה שאפשר להיות עבור עצמנו ותלמידנו, עיר מבצר, לעמוד ברזל ולחומות נחושת.

תכני הלימוד ותחום הדעת תנ"ך בחינוך הממלכתי, מהווים כר נרחב להשראה חשיבה ורלוונטיות, לחיזוק הזהות והשייכות, במציאות שנכפתה עלינו. תפקידנו כמורים לשמש עוגן, משען ולתווך את המציאות דרך הנלמד בתחום הדעת.

זה המקום להוקיר ולהודות לכם מורים יקרים, על כל פועלכם בתקופה רבת תהפוכות שחווינו ועדיין חווים. המקצועיות, האחריות, המסירות ותחושת השליחות המפעמת בכם, מאפשרות לתלמידים התנהלות והתמודדות חסונה וראויה.

בהערכה והוקרה רבה!

חוזר זה עוסק בנושאים הבאים :

1. מתווה הבגרות הגמישה

- א. נתיב הלמידה הגמיש
- ב. נתיב למידה דיגיטלית
- ג. נתיב מורים שותפי פיתוח
- ד. הטמעת מיומנויות בתהליכי ה.ל.ה.

2. החינוך היסודי

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת חברה ורוח

מדינת ישראל
משרד החינוך

- א. תכנית לימודים
- ב. לימוד התנ"ך מספר התנ"ך
- ג. קבלת ספר התנ"ך בכיתה ב'

3. החינוך העל יסודי

- א. חטיבת ביניים
- 1. תכנית לימודים
- 2. לימוד התנ"ך מתוך ספר התנ"ך
- 3. הערכה
- ב. חטיבה עליונה
- 1. תכנית הלימודים
- 1.1. תכנית לימודים עולים חדשים
- 2.1. תכנית לימודים תלמידי כו"ח
- 3.1. תכנית לימודים יחידות הגבר
- סמסטר ראשון בתיכון
- 2. לימוד התנ"ך מספר התנ"ך
- 3. הערכה
- 1.3. הערכה חלופית 30%
- 2.3. הערכה פנים בית ספרית
- 3.3. עבודת גמר

4. בחינות הבגרות

- א. בחינת הבגרות בהיקף 2 יח"ל לנבחנים אינטרניים
- ב. בחינת הבגרות בהיקף 2 יח"ל שאלון מותאם
- ג. בחינת הבגרות המתוקשבת בהיקף 2 יח"ל בשאלון 70% לבעלי התאמות לימודיות
- ד. בחינת בגרות בהיקף 2 יח"ל לימוד לעולים חדשים
- ה. בחינת הבגרות 30-70 לתלמידי כו"ח
- ו. בחינת הבגרות ביחידות המורחבות על פי התכנית 30-70
- ז. בחינות בעל פה
- ח. נבחני משנה ואקסטרניים
- 1. בחינת הבגרות בהיקף 2 יח"ל לנבחני משנה ואקסטרניים
- 2. בחינת הבגרות בהיקף 2 יח"ל לנבחני משנה ואקסטרניים עולים
- 3. בחינת הבגרות בהיקף 2 יח"ל לנבחני משנה ואקסטרניים יחידות הגבר
- ט. הישגי בחינות הבגרות חורף תשפ"ד

5. הכשרת מורים

מדינת ישראל
משרד החינוך

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת חברה ורוח

א. מורים מנחים בחינוך העל יסודי

ב. הכשרת מורים במוסדות להשכלה גבוהה

6. פיתוח מקצועי

א. מתווה הפתוח המקצועי "ורוח נכון.."

ב. מתווה הפתוח המקצועי "הכוורת"

ג. חובת השתתפות בפיתוח מקצועי

7. ימי עיון

8. תכניות ופעילויות להעשרת הלמידה בתנ"ך

א. מוזיאון ארצות המקרא

א1. פעולות וסיורי העשרה

א2. פרקליט תנ"ך- משפט לימודי

ב. חידון התנ"ך

ג. העשרות לימודיות- 929

ד. החברה לחקר המקרא

9. צוות ההדרכה

לפניכם ההנחיות והנהלים בתחום הדעת על כל היבטיו :

1. מתווה הבגרויות הגמיש

א. נתיב הלמידה הגמיש

אנו מקווים כי שנת תשפ"ה, תהיה שנת לימודים סדירה ומלאה. בהתאם לכך, נושאי הלימוד לבחינות הבגרות, משמע –היקף החומר, וחוקי המענה יהיו כפי שהוגדרו בספטמבר 2023 שנת תשפ"ד טרם המלחמה.

מתווה הבגרויות של תלמידי הצפון והדרום ידון בתחילת שנת הלימודים תשפ"ה, בהתאם להתפתחויות הביטחוניות.

מטרתה המוצהרת של מערכת החינוך, היא לטפח בוגרים ערכיים, בעלי ידע ומיומנויות, שיאפשרו להם לעצב את זהותם ולהתפתח כאנשים משכילים בעלי חוסן חברתי ורגשי. לימודי התנ"ך אמורים לקדם מטרה זו.

תכנית הבגרות הגמישה, מאפשרת לכם לעצב ולגוון את ההוראה, הלמידה וההערכה ולהתאימה לכיתתכם, תוך יכולת להעריך את התקדמות התלמידים, את הידע והמיומנויות הנרכשים.

מדינת ישראל
משרד החינוך

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת חברה ורוח

עקרונות התכנית :

גמישות- בית הספר יוכל לבחור עבור המחזור הראשון (בוגרי 2027) אם להכניסו למתווה אם לאו. בית ספר שיבחר שלא להיכנס למתווה ייבחן בבחינה חיצונית, כפי שהיה נהוג עד לפני הקורנה (בחינה חיצונית 70% + הערכה חלופית 30%).

ידע ומיומנויות- המתווה החדש משלב היבחות חיצונית בהיקף מצומצם יותר, בדו"כ על היקף של 35% מהחומר, וביצוע משימות מבוקרות (בהיקף של 35%) אשר משלבות ידע ומיומנויות הנדרשות מהתלמידים בהשתלבותם בהמשך החיים הבוגרים.

ביצוע המתווה – המשימות לבקרה חיצונית תתבצענה במערכת סקייילס. בחודשים האחרונים פותחה עבורכם מערכת ייעודית לצורך עבודה על המשימות והגשתן. המערכת מותאמת באופן מלא לצורכי הוראת המשימות ביצוען והערכתן.

המשימות המבוקרות נכון ל 1/9/2024 הן :

עיתון שיתופי, נייר עמדה, הסכת (משימות שיתופיות) תוצר יצירתי, עיתון אישי (משימות אישיות).

תינתן תמיכה מלאה בביצוע המתווה ויישומו וכן בשימוש במערכת באמצעות המוקד של המשרד 6552*.

השתלמויות במסגרת " ורוח נכון..." יעסקו במתווה החדש על כל היבטיו, וכן צוות ההדרכה יסייע בידכם בבניית תכנית ה.ל.ה. המותאמת לכם ולכיתתכם.

בקרה ומשוב- מתוך רצון לשמור על שוויוניות וסטנדרטיזציה, אגף הבחינות ידגום מכל כיתה מספר משימות לצורכי בקרה ומשוב.

[בתכנית הבגרות הגמישה](#), ניתן למצוא את עקרונות ומבנה המתווה, תכנית הלימודים ופריסת נושאי הלימוד, ארגון הלמידה, דרכי הערכה והיבחות על מרכיביהן השונים, משימות הבצוע לבקרה חיצונית בהתאמה לעולים ולזכאים לשירותי חינוך מיוחדים.

ב. נתיב למידה דיגיטלית

תכנית "מבראשית", ממירת בגרות דיגיטלית בלימודי התנ"ך בחינוך הממלכתי. התכנית מובילה פדגוגיה חדשנית וייחודית בלמידה, הוראה והערכה, ומשלבת למידה עצמית ופדגוגיה דיגיטלית. הלמידה, מבוססת על פלטפורמה מתוקשבת ייעודית, המשלבת בין למידה אישית מתוקשבת ומותאמת לתלמיד לבין שמירה על המסגרת הלמידה בכיתה. תהליכי ההוראה הלמידה וההערכה, מקבלים פנים אחרות ומגוונות, והמורה מעצב את ההוראה בהתאם לשיקוליו והופך למנחה.

המורים הלוקחים חלק בתכנית "מבראשית", זוכים למערך ליווי ותמיכה מקצועיים של מדריכי מפמ"ר, והן בפיתוח מקצועי ייעודי לפני תחילת השנה ובמהלכה.

לפרטים נוספים ולהרשמה לתכנית, ניתן לפנות לצוות ההדרכה האמון על התכנית. פרטיהם במצבת ההדרכה באתר תנ"ך ממלכתי.

ג. נתיב מורים שותפי פיתוח

נתיב מורים שותפי פיתוח מזמין את המורים לבנות תכנית הוראה, למידה והערכה חדשנית ייחודית ומגוונת, המבוססת על תכנית הלימודים של תחום הדעת. המורה הוא הכוח המוביל את עיצובו של הנתיב, על דרכי ההוראה למידה וההערכה בו.

לפרטים נוספים ולהרשמה לתכנית, ניתן לפנות לצוות ההדרכה האמון על התכנית. פרטיהם במצבת ההדרכה באתר תנ"ך ממלכתי.

ד. הטמעת מיומנויות בתהליכי ה.ל.ה

מטרת החינוך בישראל לטפח לומד בעל ידע, מיומנויות וערכים שיאפשרו לו להתפתח לאדם משכיל, למצות יכולותיו ולתרום לחברה. [תפיסת הלמידה המתחדשת 2023](#) מגדירה את שלוש-עשרה המיומנויות שחשוב להקנות לבוגרים שלנו.

בתהליכי ההוראה למידה וההערכה, לצד הידע, יש לתת מקום למיומנויות השונות. אלה מקנות לתלמידים מיומנויות אורייניות, המהוות בסיס ללימוד תחום הדעת, וכן מיומנויות רגשיות וחברתיות.

[מיומנות החשיבה היצירתית](#), (עמ' 11) תתפוס מקום מרכזי בתהליכי ההוראה למידה וההערכה בשנה זו. מיומנות החשיבה היצירתית, היא זו המאפשרת טיפוח גמישות מחשבתית, הפותחת לרעיונות וכיווני חשיבה חדשים ומגוון נקודות מבט, מעודדת סקרנות ומקוריות, לשאלת שאלות וחקר ויצירת הקשרים חדשים בין תחומי ידע שונים.

המשימות לבקרה, בתהליכי ההערכה בשנה זו, יזמנו לכם ולתלמידים הזדמנות להקניית המיומנות הזו בפרט ואת אלה האחרות בכלל.

במסגרת הפתוח המקצועי "ורוח נכון..." , תינתנה הצעות לדרכי הטמעת המיומנויות בה.ל.ה. בכיתה.

2. החינוך היסודי

א. תכנית הלימודים

[בתכנית הלימודים](#) הכוללת בתחום הדעת תנ"ך ממלכתית, ניתן למצוא את מבנה התכנית, הרציונל בבנייתה, עקרונות הוראת המקצוע מיומנויות נדרשות בתחום הדעת ועוד. [ההצעה](#) לפניכם תציג את נושאי החובה ונושאי חובת הבחירה בתכנית הלימודים, למידה סביב רעיונות גדולים, מיומנויות דיסציפלינריות נדרשות, וכן חומרי

הוראה ולמידה [אתר תנ"ך ממלכתי](#) ושיעורים מוקלטים, אשר יסייעו לכם המורים במלאכת ההוראה בכיתה. ההצעה לבנות את ההוראה והלמידה בפרקי הלימוד הנדרשים, סביב רעיונות גדולים/נושאים מרכזיים. כך הידע והמיומנויות בפרקי הלימוד נלמדים בהקשר לרעיונות ונושאים אלה. להזכיר כי ת"ל הלימודים בחינוך היסודי, בנויה על רצף כרונולוגי מכיתה ב' ועד כיתה ט'. תכנית הלימודים בכל חטיבת גיל נשענת ומתבססת על הקודמות לה. הלימוד אינו ספיראלי כבעבר כך שלימוד חסר של תכנית הלימודים, בחינוך היסודי, ייצור פער לבוגר המערכת בכלל בתחום הדעת תנ"ך. בארגון הלמידה לחינוך היסודי לשנת תשפ"ה נקבע כי תנ"ך הוא מקצוע חובה, וככזה יש ללמדו בכל שכבת גיל, כל השנה ובכל שבוע, ובהתאם ל 2 ש"ש שנקבעו לתחום הדעת. צוות ההדרכה, האמון על החינוך היסודי, עומד לרשותכם ויסייע בידיכם בבניית תכנית עבודה בתחום הדעת בהתאם לצרכי בית הספר. פרטיו, באתר תנ"ך ממלכתי.

ב. לימוד התנ"ך מספר התנ"ך

בכל שלבי החינוך, החל בחינוך היסודי וכלה בחינוך העל יסודי, ההוראה והלמידה תעשנה אך ורק מספר התנ"ך והטקסט התנכי במקור. הטקסט התנכי, נמצא במוקד תהליכי ההוראה והלמידה, תוך דרישה להתמצאות ועיון עצמאי בו.

ההוראה והלמידה בכיתות ב'- ג', תעשה מספר חומש ["בראשית"](#) ספר מקור. בכיתות ד'- ו' ההוראה והלמידה, יהיו מתוך ספר התנ"ך המלא.

כל שימוש בחוברות וספרים אחרים, [אינו מאושר](#) והוא בניגוד להנחיית הפקוח על הוראת התנ"ך ואגף ספרי לימוד במשרד החינוך.

[אתר תנ"ך ממלכתי](#), נותן מענה מקצועי מיטבי למורים ולתלמידים במקום החוברות שהיו נהוגות עד לפני כמה שנים. האתר יכול לסייע רבות בהתמודדות עם הטקסט המקראי על כל היבטיו, כגון הקראה מיטבית, פרשנות, תקציר חלוקה של הפסוקים לנושאים, הדגשת דמויות מקומות ואמצעים רטוריים נוספים ומגוונים. כמו כן הצעות למהלכי הוראה ולמידה מפורטים לכל פרקי הלימוד בהתאם לתכנית הלימודים הנדרשת בחינוך היסודי.

ג. קבלת ספר התנ"ך בכיתה ב'

קבלת ספר התורה לכיתות ב', הוא אירוע מיוחד ומשמעותי לקראת הלימוד בו. מתן ספר [בראשית](#) במהדורה המיוחדת, המתאים לתלמידים המתחילים את תהליך הקריאה, ניתן בטקס זה. ספר זה ישמש את התלמידים בלימוד התנ"ך בכיתות ב'- ג'.

בשיתוף 929, הוכנה ערכת פעילויות מגוונות וחוייתיות, כהכנה לקראת קיומו של הטקס בבית הספר. הפצתה של הערכה, תלויה בתקציב ייעודי האמור להינתן לפרויקט חשוב זה. עדכון ופרטים יפורסמו דרך מנהל החינוך היסודי ובאתר תנ"ך ממלכתי.

3. החינוך העל יסודי

א. חטיבת הביניים

1א. תכנית הלימודים

בארגון הלמידה לחטיבת הביניים לשנת תשפ"ה (עמ' 9-10) נקבע כי תנ"ך הוא מקצוע חובה, וככזה יש ללמדו בכל שכבת גיל, כל השנה, בכל שבוע ובהתאם ל 2 ש"ש שנקבעו לתחום הדעת.

תכנית הלימודים (עמ' 25-33), בחטיבת הביניים ממשיכה את רצף הספרים הכרונולוגי של תכנית הלימודים בחינוך היסודי. שלא כבעבר, תכנית הלימודים בחטיבת הביניים אינה חוזרת על פרקי הלימוד שנלמדו בחינוך היסודי. לכן יש חשיבות יתרה ללמד את תכנית הלימודים בחטיבת הביניים על כל מרכיביה, כדי להבטיח ידע ומיומנויות הנדרשים לבוגר המערכת.

בהצעה ארגון הלמידה מציין את 50% פרקי החובה, 20% פרקי הבחירה, ו-30% פרקי למידה בין תחומית. תכנית הלימודים, נבנתה סביב רעיונות גדולים, מיומנויות והישגים מצופים, הנדרשים בצדס. הלימוד סביב רעיונות גדולים, נסובה סביב ניסוח הבנות מרכזיות ליחידות הלימוד שיהיו חשובות ורלוונטיות לעולמם של התלמידים כדי לתת משמעות כוללת לפרטי הידע הנלמדים, ואשר בכוחן להעלות את הנושא לתובנת על, הנוגע לתחומי דעת ונושאים נוספים. על העקרונות והוראת המקצוע ניתן לקרוא כאן. לרשותכם המורים עומדים אמצעים שונים, אשר יסייעו בידכם בתכנון ויישום בתהליכי ההוראה והלמידה בכיתה ובבית. אתר תנ"ך ממלכתי, לחומרי הוראה ולמידה, הנותן מענה פדגוגי לפרקי הלימוד בתכנית הלימודים, בתכנון ההוראה והלמידה תוך יצירת קשרים בין ידע מיומנויות וערכים הרחבות והעשרות שונות בתכנית הלימודים. כמו כן, המרחב הפדגוגי של משרד החינוך, הכולל שיעורים מוקלטים, הדרייב הגדול, להעשרה והרחבה של תכנית הלימודים. צוות ההדרכה, האמון על החינוך העל יסודי, עומד לרשותכם ויסייע בידכם בבניית תכנית עבודה בתחום הדעת בהתאם לצרכי בית הספר. פרטיו, באתר תנ"ך ממלכתי.

2א. לימוד התנ"ך מתוך ספר תנ"ך

בכל שלבי החינוך, החל בחינוך היסודי וכלה בחינוך העל יסודי, הלימוד מספר התנ"ך והטקסט התנ"כי במקור, נמצא במוקד השיעור. הספר, ההתמצאות בו ולימוד ממנו, מהווים חלק אינטגרלי והכרחי בכל שיעור בכל שלבי החינוך השונים. בכיתות חטיבת הביניים ההוראה הלמידה וההערכה יהיו מספר התנ"ך המלא.

כל שימוש בחוברות וספרים אחרים, אינו מאושר והוא בניגוד להנחיית הפקוח על הוראת התנ"ך ואגף ספרי לימוד במשרד החינוך.

אתר תנ"ך ממלכתי, עומד לרשותכם ולרשות תלמידים, ויכול לסייע רבות בהתמודדות עם הטקסט המקראי על כל היבטיו, כגון הקראה מיטבית, פרשנות, תקציר חלוקה של הפסוקים לנושאים, הדגשת דמויות מקומות

ואמצעים רטוריים נוספים ומגוונים. כמו כן הצעות למהלכי הוראה ולמידה מפורטים לכל פרקי הלימוד בהתאם לתכנית הלימודים הנדרשת בחינוך היסודי.

א. הערכה

יש לתת מקום להערכות חלופיות ומגוונות, בתהליכי ההוראה הלמידה וההערכה. ניתן לערוך התאמה ושינויים בהערכות המבוקרות הנדרשות בחטיבה העליונה (דף בית מדרשי, עיתון, פודקאסט, תוצר חזותי, פרזנטציה, נייר עמדה) כך שיתאימו לתלמידי חטיבת הביניים. אלה תהווה מסד למיומנויות הנדרשות בחטיבה העליונה. לאחרונה פותחו יחידות להערכה חלופית מעצבת, סביב מיומנות "הנאום", בהתאם לתכנית הלימודים בכיתות החטיבה. פרסומם יהיה באתר תנ"ך ממלכתי.

[צוות ההדרכה](#) האמון על חטיבת הביניים, עומד לעזרתכם בשילוב ההערכה בתהליכי ההוראה והלמידה.

ב. חטיבה עליונה

ב.1. תוכנית הלימודים

בשל הנסיבות המיוחדות בשנה האחרונה, [תכנית הלימודים](#) (עמ' 25 - 34), הותאמה למצב ההוראה למידה והערכה המיוחדים שנדרשו מאתנו בעת הזו. מתכנית הלימודים, הורדו פרקים מכל אחד מנושאי התכנית ויותר מכך, ניתנה בחירה רחבה להוראה למידה והערכה והורדה של נושא שלם מתוך התכנית. התאפשרה בחירה בין הנושא שמות- "התהוותה אומה" לבין נושא בחירה. כך התקבלת תכנית מאד מצומצמת אך יחד עם זאת נתנה מענה למצב המיוחד בו נמצאנו.

בשנת תשפ"ה תכנית הלימודים תהיה [במתווה](#) הקורונה על העקרונות והוראת המקצוע ניתן לקרוא [כאן](#).

מחזור הלומדים בתשפ"ה כיתה י', תכנית הלימודים, ההוראה למידה וההערכה, תהינה בהתאם [למתווה](#) הברויות הגמיש.

מחזור הלומדים בתשפ"ה, כיתות י"א ו"ב, תכנית הלימודים, ההוראה למידה וההערכה, נשארים כפי שהיו עד כה, טרם החלת מתווה הברויות הגמיש. על העקרונות והוראת המקצוע ניתן לקרוא [כאן](#).

קרי, יש באפשרות בית הספר לבחור להיבחן מבחן חיצוני אחד מבין מקצועות המורשת חברה ורוח, ויתר המקצועות יהיו להערכה פנים בית ספרית.

1.1.1. תכנית הלימודים -עולים חדשים

[תכנית הלימודים](#) לעולים חדשים, זהה לתכנית הלימודים והמיקוד לתלמידים וותיקים. תכנית לימודים זהה, מאפשרת לצוות המקצועי ללמד את העולים החדשים הנמצאים בכיתת הוותיקים, בהתאמה ובמענה הולם לצרכיהם ודרכי ההיבחנות.

תכנית הלימודים נבנתה סביב רעיונות גדולים. הלימוד סביב רעיונות גדולים, נסוב סביב ניסוח הבנות ליחידות הלימוד שיהיו חשובות ורלוונטיות לעולמם של התלמידים. אלה נותנים משמעות כוללת לפרטי הידע הנלמדים ובכוחן להעלות את הנושא לתובנת על, הנוגע לתחומי דעת ונושאים נוספים. מחזור הלומדים בתשפ"ה כיתה י', תכנית הלימודים, ההוראה למידה וההערכה, תהינה בהתאם [למתווה](#) הבגרויות הגמיש.

מחזור הלומדים בתשפ"ה, כיתות י"א וי"ב, תכנית הלימודים, ההוראה למידה וההערכה, נשארים כפי שהיו עד כה, טרם החלת מתווה הבגרויות הגמיש. על העקרונות והוראת המקצוע ניתן לקרוא [כאן](#).

קרי, יש באפשרות בית הספר להבחן מבחן חיצוני אחד מבין מקצועות המורשת חברה ורוח, ויתר המקצועות יהיו להערכה פנים בית ספרית.

2.1.1 תכנית הלימודים - תלמידי כו"ח

פרקי הלימוד והיקף תכנית הלימודים לנבחני כו"ח (כבדי שמיעה וחירשים), זהים לפרקי הלימוד והיקף תכנית הלימודים הנדרשים מכלל התלמידים, בהתאמה לתלמידי כו"ח. על העקרונות והוראת המקצוע ניתן לקרוא [כאן](#).

תכנית הלימודים נבנתה סביב רעיונות גדולים. הלימוד סביב רעיונות גדולים, נסוב סביב ניסוח הבנות ליחידות הלימוד שיהיו חשובות ורלוונטיות לעולמם של התלמידים. אלה נותנים משמעות כוללת לפרטי הידע הנלמדים ובכוחן להעלות את הנושא לתובנת על, הנוגע לתחומי דעת ונושאים נוספים.

[תכנית הלימודים](#) על דרישותיה לתלמידי כיתות י' בתשפ"ה, [ותכנית הלימודים](#) לתלמידי כיתות י"א וי"ב בתשפ"ה היא ארצית, ומחייבת את כלל התלמידים הזכאים להבחן בה.

מחזור הלומדים בתשפ"ה כיתה י', תכנית הלימודים, ההוראה למידה וההערכה, תהינה בהתאם למתווה הבגרויות הגמיש.

מחזור הלומדים בתשפ"ה, כיתות י"א וי"ב, תכנית הלימודים, ההוראה למידה וההערכה, נשארים כפי שהיו עד כה, טרם החלת מתווה הבגרויות הגמיש.

3.11 תכנית הלימודים- יחידות הגבר

מתווה הבגרויות הגמיש, אשר יאפיין את שנת תשפ"ה, אינו נוגע ליחידות ההגבר. [תכנית הלימודים](#), תהליכי ההוראה למידה והערכה נשארו כפי שהיו. עדכון ההנחיות לתהליכי ההוראה למידה והערכה ניתן לקרוא [כאן](#). בדרכי ההערכה 21 היחידות להערכה פנימית והן בהערכה החיצונית ביחידה אחת, יש לתת מקום בדרכי ההוראה למידה וההערכה לסדר חשיבה גבוה, בצד [המיומנויות](#) הגנריות [והדיסציפלינריות](#) כאחד, ולתת כלים בידי התלמידים להתמודד עם אלה.

זו השנה השלישית בה שעות הלימוד ביחידות ההגבר, ניתנות דרך שעות הגפ"ן, מערכת בה מנהל בית הספר מקבל תקציב, וממנו הוא יכול להקצות לפתיחתה והמשכה של מגמת ההגבר. זה מקומכם המורים לתנ"ך, לוודא ולהדגיש אל מול מנהל בית הספר, את חשיבות פתיחתה או המשכה של מגמת ההגבר. בלימודי היחידות המורחבות יתרונות רבים: שתי יחידות החובה, נכללות במסגרת ההרחבה 55 יח"ל. בנוסף, שני נושאי היחידות המורחבות הן להערכה פנימית ולבחירתו של המורה והתלמיד, ונושא אחד בלבד הוא להערכה חיצונית. כמו כן, לימודי ההרחבה מזכות את התלמיד בבנוס של 25 נקודות במוסדות להשכלה גבוהה.

תכנית סמסטר ראשון בתיכון:

בשנת תשפ"ה אנו פותחים תכנית בה יתאפשר לכל תלמיד ותלמידה ללמוד קורס אקדמי, משולב דיגיטל, שיהווה חלק מתכנית הלימודים הנלמדת לבגרות. הקורס ילמד בבית הספר במסגרת הכיתתית, בהוראה, ליווי ותמיכה של המורים. הבחינה תתקיים במוסד האקדמי ותהווה חלופה חלקית של הבגרות במקצוע הנבחר בתוספת בנוס שינתן על הציון האקדמי. תכנית זו תיצור גשר לאקדמיה תוך נתינת הזדמנות שווה לכלל התלמידים. התכנית תאפשר לתלמידים לרכוש כלים ללמידה עצמאית ולמיומנויות המאה ה-21 יחד עם צבירת נקודות זכות לאקדמיה. במקביל, התכנית תזמן למורים אפשרויות לרכישת ידע עדכני ורלוונטי בתחום הדעת, ולהרחבת ארגז הכלים הפדגוגי והטכנולוגי. המורים המשתתפים בתכנית יחויבו בפיתוח מקצועי לפרטים נוספים ניתן לפנות [לאתר התכנית](#).

תכנית ייחודית זו, תשולב בשנת תשפ"ה בבתי הספר שבחרו בה, במסגרת תכנית הלימודים ביחידות ההגבר בתנ"ך ממ'. על תכנית הלימודים, דרכי ההוראה למידה והערכה, ארגון הלמידה, ניתן לקרוא [כאן](#).

22. לימוד התנ"ך מספר התנ"ך

בכל שלבי החינוך, החל בחינוך היסודי וכלה בחינוך העל יסודי, הלימוד מספר התנ"ך והטקסט התנכי במקור, נמצא במוקד השיעור. הספר, ההתמצאות בו ולימוד ממנו, מהווים חלק אינטגרלי והכרחי בכל שיעור בכל שלבי החינוך השונים. בכיתות החטיבה העליונה ההוראה הלמידה וההערכה יהיו מספר התנ"ך המלא.

כל שימוש בחוברות וספרים אחרים, אינו מאושר והוא בניגוד להנחיית הפקוח על הוראת התנ"ך ואגף ספרי לימוד במשרד החינוך.

אתר תנ"ך ממלכתי עומד לרשותכם ולרשות תלמידכם, ויכול לסייע רבות בהתמודדות עם הטקסט המקראי על כל היבטיו, כגון הקראה מיטבית, פרשנות, תקציר חלוקה של הפסוקים לנושאים, הדגשת דמויות מקומות ואמצעים רטוריים נוספים ומגוונים. כמו כן הצעות למהלכי הוראה ולמידה מפורטים לכל פרקי הלימוד בהתאם לתכנית הלימודים הנדרשת בחטיבה העליונה.

ב3. הערכה

ב3.1. הערכה חלופית 30%

ההערכה החלופית הפנים בית ספרית, במסגרת ה 30% רלוונטית לכל תלמידי המערכת, הן בתכנית הברורות הגמישה והן בתכנית הברורות במתווה הישן. ההערכה החלופית מחולקת לשני חלקים, 15% כל אחת. האחת חובה והשנייה נושא אחד מתוך שני הנושאים המוצעים לבחירתו של המורה. הצעות לדרכי הערכה מגוונות ומחווין להערכה, ניתן לקרוא בתכנית הלימודים בעמודים 30-32, וכן ניתן להשתמש במשימות המבוקרות, הניתנות במסגרת תכנית הברורות הגמישה, כבסיס ובהתאמה נכונה להערכות במסגרת הערכה חלופית זו.

- יש להקפיד על ממוצע ציונים ריאלי ותואם את שאר הישגיו של התלמיד, על מנת שלא ייווצר פער בין ההישגים במסגרת ה 70% לבין זו של ה 30%.
- הערכה חלופית ייחודית ומיוחדת, בגינה המורה מבקש תשלום, חייבת להיות על שני מרכיבי ה 30%, הכוללת עבודות חקר בזעיר אנפין על כל אחד מהנושאים בצידה, ומחויבת בליווי מדריך מפמ"ר לאורך כל השנה בהכנתה ויישומה. האישור לתשלום על ההערכה החלופית הייחודית, יינתן על ידי אגף הבחינות, עם חתימתו של מנהל בית הספר והמורה על עבודות החקר. חתימה זו של מנהל בית הספר והמורה, מעידה על עמידה בתנאי המחווין המקצועי והמחייב.

ב3.2. הערכה פנים בית ספרית

בחירה של תחום הדעת תנ"ך, להערכה פנים בית ספרית במקום הערכה חיצונית (בחינת בגרות), מזמנת לצוות המקצועי גיוון בדרכי ההוראה הלמידה וההערכה לבחירתו ובהתאם לתלמידיו. הערכה זו מהווה מרכיב משמעותי בשקלול ציון הברורות של התלמיד בתחום הדעת. ככזו, ישנה מחויבות ואחריות שלנו המורים לשמור על מהימנותה ואמינותה המקצועית, לבל תהא זילות בה.

שמירה על העקרונות המנחים בהערכה זו באשר תהיה, תוודא מהימנותה ואמינותה ומקצועיותה. היינו, יש ללמד את כל תכנית הלימודים בהתאם למיקוד המוצע, ולקיים הערכות שונות ומגוונות לאורך הלמידה, בהתאם לבחירתו של המורה. כמו כן יש לקיים הערכה מסכמת וכוללת שתשקף את כל תהליך הלמידה של כל תכנית הלימודים, כפי שעשינו עד כה לקביעת הציון של התלמיד בתחום הדעת.

ככלל, יש לשמור את אקסל הציונים ואת המחווה - התייעוד של כלל מרכיבי ההערכה שעל פיהם נקבע הציון. כמו כן, על בית הספר לשמור מגוון של עבודות ברמות ביצוע שונות לצורכי בקרה ומשוב.

3.3ב עבודות גמר

עבודת הגמר היא עבודת מחקר לבגרות בהיקף 5 יח"ל בלבד. כתיבת עבודה זו היא הזדמנות ייחודית ללמידה עצמאית, רלוונטית, המביאה לידי ביטוי חזקות וכישורים של התלמיד/ה.

על רכז/ת עבודות הגמר חלה האחריות ליידע את התלמידים על הזדמנות ייחודית זו, כמו גם להכיר את כל הנהלים וההנחיות הנוגעים למסלול זה - הן ההנחיות הכלליות להגשת עבודת גמר, כמפורט בפורטל עבודות הגמר ובהרחבה במידעון לשנת תשפ"ה (יועלה לפורטל באוגוסט 2024), ובפרט את ההנחיות הייחודיות של תחום הדעת, ולוודא שהתלמיד/ה והמנחה האקדמית מודעים ופועלים על פי הנחיות ונהלים אלה.

ההנחיות עשויות להתעדכן מעת לעת, יש לשוב ולעיין בהן מדי שנה, ככל שישנם תלמידים המבקשים להגיש עבודת גמר.

יודגש כי בית הספר הוא הגורם היחידי שאמון על הגשת תלמידיו לבגרות במסלול זה, גם כאשר התלמידים לוקחים חלק בתוכנית ייחודית להגשת עבודת גמר, הפועלת מחוץ לביה"ס.

4. בחינות הבגרות בשנת הלימודים תשפ"ה

א. בחינת הבגרות בהיקף 2 יחידות לימוד לנבחנים אינטרניים

בתכנית הבגרויות הגמישה ניתן לראות את נתיב ההיבחנות במתווה החדש, על מרכיביו וכן את מתווה ההיבחנות במתווה הישן 2 יח"ל לימוד.

בשנים האחרונות הטקסט המקראי הורד בהדרגה מחלקי הבחינה השונים. הטקסט המקראי לא מופיע בכל חלקי הבחינה, מתוך כוונה לבסס את מיומנות ההתמצאות בתנ"ך כחלק בלתי נפרד הכרחי ונדרש בלימודי התנ"ך.

ב. מבנה בחינת הבגרות בהיקף 2 יחידות לימוד שאלון מותאם

בשנת תשפ"ה, תלמידים הזכאים למבחן מותאם, בהתאם לאישור מוועדת ההתאמות המחוזית יהיו זכאים לבחירה רחבה יותר והפחתה במספר הסעיפים שעליהם לענות.

להזכירם, פרקי הלימוד והיקף תכנית הלימודים לנבחנים במבחן המותאם, זהים לפרקי הלימוד והיקף תכנית הלימודים הנדרשים מכלל התלמידים. מבנה השאלון מופיע במסמך בתכנית הבגרויות הגמישה.

בשנים האחרונות הטקסט המקראי הורד בהדרגה מחלקי הבחינה השונים. הטקסט המקראי לא מופיע בכל חלקי הבחינה, מתוך כוונה לבסס את מיומנות ההתמצאות בתנ"ך כחלק בלתי נפרד הכרחי ונדרש בלימודי התנ"ך.

ג. בחינה מתוקשבת בהיקף 2 יחידות לימוד בשאלון 70% לתלמידים בעלי התאמות לימודיות הבחינות המתוקשבות, הן גרסה וירטואלית לבחינות בגרסת הנייר. הן נועדו לתת מענה למנעד רחב של דרכי היבחנות כדוגמת הקראת שאלון, שעתוק, הקלדה על גבי מחשב. בצד הסיוע לתלמידים הזכאים לדרכי היבחנות נוספות, הן מאפשרות לצוות המקצועי לתת מענה הולם למגוון ולריבוי ההתאמות הלימודיות של תלמידיו.

תלמידים הזכאים להתאמות לימודיות ובגינן למבחן מתוקשב, ייגשו לבחינה המתוקשבת בהתאם לתכנית הלימודים וההנחיות במועד הבחינה.

על בית הספר והצוות המקצועי, להיערך לקראת הבחינות המתוקשבות לבעלי התאמות לימודיות. יש להקפיד על תרגול שוטף בדרכי ההיבחנות המקוונות לאורך כל השנה, ולא רק בזמן ההדמיה ומועדה של בחינת הבגרות כפי שיקבעו לתחום הדעת.

בשנים האחרונות הטקסט המקראי הורד בהדרגה מחלקי הבחינה השונים. הטקסט המקראי לא מופיע בכל חלקי הבחינה, מתוך כוונה לבסס את מיומנות ההתמצאות בתנ"ך כחלק בלתי נפרד הכרחי ונדרש בלימודי התנ"ך.

ד. בחינת הבגרות בהיקף 2 יחידות לימוד לעולים חדשים בחינת הבגרות המיועדת לעולים, תמשיך ותתקיים בשאלון נפרד על מאפייניו והתאמתו לעולים חדשים. על מבנה הבחינה, בנושאים השונים, אופי השאלות ניתן למצוא [בתכנית הבגרות הגמישה](#). מבקשת לחזור ולהדגיש כי אין מבחן מותאם בבחינת עולים.

התאמה ומתן מענה נוסף לצרכיהם הלימודיים, יעשו בשעות ייעודיות, להן זכאים העולים החדשים, או בשעות הפרטניות אשר תיועדנה לכך. בקישור המצורף ניתן לקרוא על [זכויות](#) תלמידים עולים הנבחנים בבחינות הבגרות.

ה. בחינת הבגרות בהיקף 2 יח"ל לתלמידי כו"ח פרקי הלימוד והיקף תכנית הלימודים לנבחני כו"ח (כבדי שמיעה וחירשים) במבחן, זהים לפרקי הלימוד והיקף תכנית הלימודים הנדרשים מכלל התלמידים, בהתאמה לתלמידי כו"ח. [תכנית הלימודים](#) על דרישותיה לתלמידי כיתות י' בתשפ"ה, [ותכנית הלימודים](#) לתלמידי כיתות י"א י"ב בתשפ"ה היא ארצית, ומחייבת את כלל התלמידים הזכאים להיבחן בה. מבנה הבחינה והדרישות בה זהות למבנה הבחינה הכללית. [בתכנית הבגרות הגמישה](#) ניתן לראות את המבנה, אופי השאלות ועוד.

מבנה הבחינה והדרישות בה זהות למבנה הבחינה הכללית בהתאמה לתלמידי כו"ח. בנוסף, ניתן יהיה לראות בתכנית, את המיומנויות הנדרשות בתהליכי ההוראה הלמידה וההערכה, הצעה לארגון הלמידה, מבנה בחינת הבגרות ואופי השאלות בבחינה.

ו. בחינות הבגרות ביחידות המורחבות על פי תכנית 30-70 מתווה הבגרויות הגמיש, אשר יאפיין את שנת תשפ"ה, אינה נוגעת ליחידות ההגבר. תכנית הלימודים, תהליכי ההוראה למידה והערכה נשארו כפי שהיו. בדרכי ההערכה 22 היחידות להערכה פנימית והן בהערכה החיצונית ביחידה אחת, יש לתת מקום בדרכי ההוראה למידה וההערכה לסדר חשיבה גבוה, בצד המיומנויות הגנריות והדיסציפלינריות כאחד, ולתת כלים בידי התלמידים להתמודד עם אלה.

ז. בחינות בעל פה

תלמידים העומדים בקריטריונים להיבחן בעל פה, זכאים לקבל התאמה זו בדרכי ההיבחנות. ההיבחנות תעשה בהתאם לנהלים, על תנאיה והזמן הקצוב לה. אנו מבקשים מבית הספר ומהצוות המקצועי, להיערך מבעוד מועד למבחן המסכם עם מספר התלמידים הנבחרים והבוחנים הרשאים לבחון בעל פה. בעת מחסור בצוות מקצועי הרשאי לבחון בעל פה, יש ליצור קשר עם בתי ספר סמוכים כדי לתאם בוחנים בעל פה, או בצוק העיתים, אף לנייד מורים ותלמידים לצורך זה. אין באמתחת הפקוח מאגר של בוחנים נגישים, היכולים לבחון בעל פה, ולהיענות לצורך זה בבתי הספר. לכן היערכות בית הספר והצוות המקצועי נחוצה והכרחית כבר בתחילת השנה. בהתאם להנחיות של אגף הבחינות, מורים הבוחנים בעל פה, חייבים להירשם למאגר המומחים של המרב"ד מבעוד מועד. מכיוון שתהליך אישור הבוחנים אורך זמן, המלצתנו היא להירשם למאגר המומחים כבר בתחילת שנת הלימודים. הוקרת תודה לכל צוותי המורים הנרתמים לסייע בהיערכות זו, ובכך מאפשרים לכל התלמידים, אינטרניים ואקסטרניים כאחד, לממש את זכותם זו.

ח. נבחני משנה ואקסטרניים

ח1. בחינת הבגרות בהיקף 2 יחידות לימוד לנבחני משנה ואקסטרניים תכנית הלימודים לנבחני משנה ואקסטרניים, זהה לתכנית הלימודים לנבחנים אינטרניים לתלמידי י"א וי"ב בתשפ"ה. השוני הוא בדרכי ההערכה.

לנבחני המשנה ולאקסטרנים מתקיימים שני שאלונים. שאלון 1261 עוסק ב 70% מתכני הלימוד, ושאלון 1262 עוסק ב 30% הנותרים מתכנית הלימודים. תכנית הלימודים, מבנה הבחינה ואופייה, ניתן לקרוא [במתווה](#) הבגרות הגמיש. דוגמאות לשאלונים ניתן לראות באתר תנ"ך ממלכתי. הטקסט המקראי לא יופיע בכל חלקי הבחינה, מתוך כוונה לבסס את מיומנות ההתמצאות בתנ"ך כחלק בלתי נפרד הכרחי ונדרש בלימודי התנ"ך.

ח2. בחינת הבגרות בהיקף 2 יחידות לימוד לנבחני משנה ואקסטרנים עולים

[תכנית הלימודים](#) 30-70 לנבחני משנה ואקסטרנים זהה לתכנית הלימודים לנבחנים אינטרנים עולים. השוני הוא בדרכי ההערכה.

לנבחני המשנה ולאקסטרנים עולים מתקיימים שני שאלונים. שאלון 1264 עוסק ב 70% מתכני הלימוד, ושאלון 1252 עוסק ב 30% הנותרים מתכנית הלימודים. על מבנה הבחינה, אופייה דוגמאות לדגמי שאלות ניתן לקרוא [במתווה](#) הבגרות הגמיש. דוגמאות לשאלונים, ניתן לראות באתר תנ"ך ממלכתי. הטקסט המקראי המצולם, לא מופיע בגוף השאלונים, זאת מתוך שאיפה להחיל את מיומנות ההתמצאות בתנ"ך הנדרשת בלימודי התנ"ך.

ח3. בחינות הבגרות ביחידות המורחבות לנבחני משנה ולאקסטרניים

[תכנית הלימודים](#) ביחידות המורחבות לנבחני משנה ואקסטרנים, זהה לתכנית הלימודים לנבחנים האינטרנים. השוני הוא בדרכי ההערכה.

לנבחני המשנה ולאקסטרנים ביחידות המורחבות מתקיימים שני השאלונים בהערכה חיצונית. שאלון 1361 עוסק ביחידת "הולך כנגד הרוח" 30% מתכני הלימוד, ושאלון 1362 עוסק ביחידות "שייכות וזרות" ו"מנהיגות במבחן", 70% מתכני הלימוד. דוגמאות לשאלונים אלה ניתן לראות באתר תנ"ך ממלכתי. הטקסט המקראי המצולם, לא מופיע בגוף השאלונים, מתוך שאיפה להחיל את מיומנות ההתמצאות בתנ"ך הנדרשת בלימודי התנ"ך.

הוקרת תודה לכל צוותי המורים הנרתמים לסייע בהיערכות זו, ובכך מאפשרים לכל התלמידים, אינטרנים ואקסטרנים כאחד, לממש את זכותם זו.

ט. הישגי בחינות הבגרות בבחינות החורף תשפ"ד

שנת תשפ"ד עמדה בסימן המלחמה, ובחינות הבגרות על חוקי המענה המיוחדים ומיקוד תכנית הלימודים נעשו בהתאם. מספר מועט ביותר של בתי ספר בחרו להיבחן בהיבחנות חיצונית והעדיפו את ההיבחנות הפנים בית ספרית. יחד עם זאת המענה על השאלון העלה מספר [תובנות](#) וכמורים רצוי שניתן דעתנו עליהם בדרכי ההוראה למידה וההערכה.

5. הכשרת מורים

א. מורים מנחים בחינוך העל יסודי

מיזם התנ"ך לקידום הוראת התנ"ך ומעמדו במערכת החינוך בחברה הישראלית, החל דרכו בשנת תשע"ט, בשיתוף קרן פילנטרופית.

בליווי הפקוח על הוראת התנ"ך והמזכירות הפדגוגית, המיזם מבקש לשכלל את מיומנויות הוראת התנ"ך ולסייע בידי מורים נוספים לפתח ולהוביל שיח זהות יהודית-ישראלית פלורליסטית באמצעות לימוד התנ"ך. המיזם כולל שתי שנות לימוד- שנה א' המתמקדת ביום לימודים, ושנה ב' מתמקדת ביישום הכלים במרחב הלימודי. פרטים נוספים על המיזם והצטרפות ניתן לקרוא [כאן](#).

ב. הכשרת מורים במוסדות להשכלה גבוהה

המצוקה ההולכת וגוברת של חסר במורים שהכשרתם תנ"ך בחינוך הממלכתי, נותנת את אותותיה. המוסדות להשכלה גבוהה ברחבי הארץ, ממשיכים לפתוח שעריהם לסטודנטים מורים ומסלולי הסבה, ללימודי התנ"ך בתחומם.

מסלולי הלימוד המוצעים במוסדות אלה: תואר ראשון ושני במקרא (BA ו-MA), תואר בוגר בחינוך (BEd) עם התמקצעות בתנ"ך, מסלול הרחבת הסמכה בתנ"ך, מסלול מ-טיץ' בתנ"ך.

בחרו את המקום והתכנית המתאימה לכם, באחד מהמוסדות להשכלה גבוהה וההכשרה האקדמיים הפזורים ברחבי הארץ: מכללת אורנים, אוניברסיטת בן גוריון בנגב, אוניברסיטת בר אילן, מכללת גורדון, אוניברסיטת חיפה, מכללת בית ברל, מכון כרם, מכללת דוד ילין, מכללת לוינסקי, מכון מופ"ת, מכללת סמינר הקיבוצים, האוניברסיטה העברית, אוניברסיטת תל אביב.

בפורטל לעובדי הוראה, ניתן לקבל פרטים בדבר הלוואות מותנות לסטודנטים, תכניות ייחודיות להכשרת עובדי הוראה, הכשרה אקדמית לעובדי הוראה.

6. פיתוח מקצועי

א. מתווה הפיתוח המקצועי "רוח נכון..."

הפתוח המקצועי בהתאמה אישית של תנ"ך ממלכתי "רוח נכון...", הפך לנושא הדגל בפתוח המקצועי למורים בתחום הדעת תנ"ך ממלכתי מהחינוך היסודי וכלה בחינוך העל יסודי. "רוח נכון..." נותן מענה מקצועי כלים פדגוגיים ומיומנויות, למורי תחום הדעת בהתאמה אישית. המתווה מאפשר בחירה אישית של המורה, מתוך פריסה רחבה כוללת ועשירה של תכני לימוד מיומנויות ושיח ערכי להוראה למידה והערכה בהתאם להעדפה ולצרכיו המקצועיים. כמו כן הבחירה היא גם בדרך הלמידה המתאימה לו, אם זו מקוונת, סינכרונית וא-סינכרונית, פנים מול פנים וימי עיון.

כמו בכל שנה, בקמפוס קיץ יינתן מענה למתווה הברורות הגמיש על כל היבטיו, ובהתאמה לצרכיו המקצועיים של המורה. כך יוכל המורה להיערך נכונה לקראת יישומו של מתווה הברורות הגמיש בשנת תשפ"ה. רישום והשתתפות בפיתוח המקצועי "ורוח נכון..." לשנת הלימודים תשפ"ה, מפורסמים באתר תנ"ך ממלכתי. בניית תכנית ההשתלמות בהתאמה אישית תהיה בסיוע וליווי מדריך בתחום הדעת תנ"ך ממ'.

ב. מתווה הפתוח המקצועי "הכוורת"

"הכוורת" היא אתר לפיתוח מקצועי איכותי בהכוונה עצמית, הכולל מאות יחידות של פיתוח מקצועי במנות קטנות (לרוב, 3 שעות אקדמיות ליחידה). ב"כוורת" תוכלו להרכיב לעצמכם השתלמות של 30 שעות לפי הצרכים המקצועיים שלכם וללמוד אותה בקצב שלכם (עם מלווה למידה מטעם הכוורת). בתשפ"ה "הכוורת" למורי החינוך היסודי מתחדשת בארגון חדש, במשושה המוקדש לחינוך כיתה ובמשושים נוספים המוקדשים להקניית מיומנויות שונות וזאת לצד יחידות חדשות בתחום הדעת. בתשפ"ה ב"כוורת" למורי החינוך העל יסודי, תוכלו למצוא יחידות בתחום הדעת, ועשרות רבות של יחידות העוסקות בהקניית מיומנויות הרלוונטיות למתווה הברורות הגמישה.

ג. חובת ההשתתפות בפיתוח המקצועי

הפתוח המקצועי, מאפשר למורה להיות חלק מקהילת מורים לומדת. קהילה המאפשרת לרכוש כלים ומיומנויות נדרשות בתהליכי ההוראה למידה והערכה, בהתאמה לצרכים הנדרשים בכל אחד מהיבטים אלה. חובת ההשתתפות בפיתוח מקצועי חלה על המורים הבאים:

- ✓ המורים המשתתפים בנתיב הדיגיטלי "מבראשית". אלה מהווים קהילת מורים לומדת, היוצרת במשותף דרכי הוראה למידה והערכה ייחודיים, בהתאם לדרישות נתיב זה.
- ✓ המורים המשתתפים ב"נש"ף". אלה מהווים קהילת מורים הלומדת יחדיו, היוצרת במשותף דרכי הוראה למידה והערכה ייחודיים וחדשניים בהתאם לדרישות נתיב זה.
- ✓ השתתפות בפתוח מקצועי בתחום הדעת, היא תנאי הכרחי להשתתפות בהערכת בחינות הברורות.
- ✓ השתתפות בפיתוח מקצועי בתחום הדעת, היא תנאי לאישורו של מורה בוחן בבית הספר.
- ✓ מורה המלמד יחידות מורחבות בתנ"ך.

7. ימי עיון תשפ"ה

בשנת תשפ"ד, בשל הנסיבות המיוחדות בשנה הזו, וביטול התקציב של "ורוח נכון...", לא יכולנו לקיים ימי עיון שאנחנו המורים היינו רגילים אליהם במסגרת הפתוח המקצועי. היה ונוכל לקיים ימי עיון, נעדכן באתר תנ"ך ממלכתי.

8. תכניות ופעילויות להעשרת חווית הלמידה בתנ"ך

א. מוזיאון ארצות המקרא

א1. פעילויות וסיורי העשרה

שיתוף פעולה נרחב מתקיים בין הפקוח על הוראת התנ"ך לבין מוזיאון ארצות המקרא. מוזיאון ארצות המקרא מציע סיורים פעילויות והפעלות חינוכיות ללמידה והעשרה, בנושאי תכנית הלימודים, לתלמידי החינוך היסודי ולתלמידי החינוך העל יסודי.

א2. פרקליטי תנ"ך – משפט לימודי

פעילות מבורכת המתקיימת כבר כמה שנים במוזיאון ארצות המקרא, היא המשפטים חינוכיים. עם בחירתה של הסוגיה הלימודית או הדמות המקראית, נעשית למידה מרחיבה ומעמיקה בהובלת הצוות המקצועי בבית הספר. התלמידים והצוות המקצועי נפגשים עם צוות משפטי מקצועי, להכנת משפט על כל מרכיביו. המשפט המבוסס במוזיאון, בהובלת צוות המורים, תלמידים וצוות משפטי מקצועי הוא שיאו של תהליך הלמידה ההוראה וההערכה, שמתקיים בבית הספר. המשפט המבוסס יכול להוות אחת מההערכות החלופיות הפנים בית ספריות.

פעילויות והפעלות אלה ואחרות ניתן למצוא "על מדף" ההיצע של תכניות חינוכיות במסגרת הגפ"ן. אנשי החינוך במוזיאון עומדים לצדכם לתכנון הפעילויות בהתאם לצרכי בית הספר ותכנית הלימודים.

ב. חידון התנ"ך

קיומו של חידון התנ"ך העולמי לנוער ביום העצמאות הוא שיאה של היערכות ולימוד לאורך השנה. בכל שלב הנציגים לומדים באופן נרחב את פרקי התנ"ך, ומתמודדים לעלות לשלב הבא עד למעמד החידון העולמי.

תחושת גאווה גדולה כאשר נציגי התלמידים מהחינוך הממלכתי, מגלים בקיאות בתנ"ך, ומגיעים עד לשלב הסופיים של החידון. זה המקום לציין ולהוקיר את פועלם של המורים המלווים את התלמידים, על מנת שיוכלו להגיע למעמד מכובד זה. בהוקרה והערכה לתלמידים ולמוריהם.

ההשתתפות בחידון התנ"ך מהווה זכות גדולה ללימוד התנ"ך ובקיאות בו. בנוסף ההשתתפות על שלביו השונים, מזכה את התלמיד בהטבות נוספות במסגרת לימודי התנ"ך בתיכון. על שלבי ההיערכות, חומרי הלימוד, ההטבות למתמודדים ניתן לקרוא חידון התנ"ך לתשפ"ה. פרטי המדריכה האמונה על חידון התנ"ך, באתר תנ"ך ממלכתי.

ג. העשרות לימודיות - 929

שיתופי פעולה רבים יש לפקוח על הוראת התנ"ך במשרד החינוך לבין מיזם 929. מיזם 929 הנגיש את התנ"ך לחברה הישראלית בכללותה, ותרם רבות לחיזוק התפיסה כי הספר הוא של כל אחד מאתנו. תפיסה זו נותנת רוח גבית ומחזקת את לימודי התנ"ך בחינוך הממלכתי במערכת החינוך.

מיזם 929 פיתחו חומרים ייעודיים להעשרת תהליכי ההוראה והלמידה במערכת החינוך, כגון ציר זמן, יחידות הוראה ליחידות המורחבות, יחידות לחטיבת הביניים ועוד. אלה יועלו לאתר תנ"ך ממלכתי לשימושכם ובחירתכם.

שתי תכניות קיימות ופועלות בבתי הספר, המעודדות גיוון הרחבה והעשרה בדרכי ה.ל.ה. האחת הזמנת מרצה בנושאים שונים, מתוך מאגר המרצים שמציע המיזם, בכפוף לתקציב המיועד לכך. השנייה היא פלטפורמה דיגיטלית בה התלמיד יכול ליצור דף 929 משלו, עם פוסט פרי עטו, ופוסט של כותבי 929 לפי בחירתו.

אתם המורים מוזמנים לקחת חלק בפעילויות אלה, ולהיתרם בגיוון העשרה והרחבה לרווחתכם ולרווחת תלמידים בדרכי ה.ל.ה.

ד. החברה לחקר המקרא

החברה לחקר המקרא, שמה לעצמה לקרב את ספר הספרים לתלמידים תוך הדגשת חוויית הלימוד בו. מוצעות תכניות להעשרה והרחבה בתכנית הלימודים בתנ"ך, הנלמדת במערכת.

החברה לחקר מקרא מסייעת לבתי הספר בקיום ימי שיא בתנ"ך, עבור קבוצת הלימוד ביחידות המורחבות ולכלל השכבה. ימי השיא כוללים הרצאות מפי אנשי ציבור ומרצים לתנ"ך, פעילויות מגוונות ויצירתיות הכוללות הפעלות תלמידים ועוד.

במקביל מציעה החברה לחקר המקרא סיורי תנ"ך וסמינרים מחוץ לבית הספר שכוללים לימוד הסיפור המקראי באתרו, ומפגשים בחברה הישראלית המחברים את התנ"ך, ערכיו ומסריו עם סוגיות שמעסיקות את החברה

הישראלית. לפרטים נוספים ניתן לפנות לד"ר נח חיות, מרכז התכניות, noachayut@gmail.com.

אתם המורים מוזמנים לקחת חלק בפעילויות אלה, ולהיתרם בגיוון העשרה והרחבה לרווחתכם ולרווחת תלמידים.

9. צוות ההדרכה

בשנה זו, במציאות הקשה והדרמטית שחווינו כולנו, צוות ההדרכה ניצב וסייע בידכם, לצלוח ולהיערך נכונה ובמקצועיות לדרישות מכם. זה המקום להעריך ולהוקיר את פועלם הנעשה מתוך תחושת שליחות ואחריות מקצועית, האופיינית להם. על כל אלה **תודה!**

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת חברה ורוח

מדינת ישראל
משרד החינוך

כתמיד, אני מזמינה אתכם, ציבור המורים, לפנות אליי ישירות בכל שאלה ובעיה הקשורה לתחום הדעת. אשתדל להיענות לפניותיכם בהקדם האפשרי ולתת מענה במידת האפשר. צוות המדריכים הארציים האמונים על תחומים מקצועיים, עומד גם הוא לרשותכם לכל מה שיידרש.

שאו ברכה, והצלחה בעמלכם!

בהערכה רבה,

ד"ר טלי יניב

מנהלת תחום דעת תנ"ך ממלכתי

העתיקים :

ד"ר טלי יניב – יו"ר המזכירות הפדגוגית

מר יובל אוליבסטון - סגן יו"ר המזכירות הפדגוגית

גב' עינת אוחיון- מנהלת אגף מורשת חברה ורוח

גב' אלה מוזס - מנהלת אגף א' לחינוך על-יסודי

מר דוד גל- מנהל אגף הבחינות

גב' חנה ללוש- מנהלת אגף א' לחינוך היסודי

מנהלי מחוזות במשרד החינוך

מדריכי תנ"ך בחינוך הממלכתי